

Handläggare
Hagström Ingela
Berg Anton
Jonneryd Sophie

Datum
2018-02-28

Diarienummer
KSN-2018-0265

Regeringskansliet
Socialdepartementet (S2017/07382/FST)

s.registrator@regeringskansliet.se
s.fst@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn - en ny modell för föräldraförsäkringen (SOU 2017:101)

Sammanfattning

Uppsala kommun konstaterar att Utredningen om en modern föräldraförsäkring har överlämnat ett omfattande och väl underbyggt slutbetänkande. Kommunen ser övervägande positivt på de förslag till ny modell för föräldraförsäkringen som presenteras i slutbetänkandet.

I likhet med utredningen anser kommunen att det finns behov av och många fördelar med att införa en ny modell för föräldraförsäkringen. Detta i syfte att bidra till jämställdhet på arbetsmarknaden, ett jämställt föräldraskap och även fortsatt bidra till goda uppväxtvillkor för barn. De förslag som syftar till att minska riskerna för social inlåsning och förlängd tid för etablering på arbetsmarknaden går i linje med Uppsala kommuns arbetsmarknadspolitiska program.

Kommunen delar bedömningen att det krävs omfattande beteendeförändringar i befolkningen för att nå önskat resultat med denna nya modell. För att uppnå dessa komplexa och långtgående beteendeförändringar krävs noggrann uppföljning av genomförande och effekter av det nya regelverket. Kommunen ställer sig därför positiv till utredningens förslag om att ålägga Försäkringskassan ansvaret för utvärdering och uppföljning. Detta är avgörande för att snabbt få kunskap om huruvida effekterna av den nya modellen går i linje med det som förväntas eller inte.

Kommunens synpunkter lämnas nedan under tematiska rubriker som rör barnets bästa, konsekvenser för jämställd hälsa och konsekvenser för kommunens verksamheter.

Konsekvenser utifrån barnets bästa

Kommunen instämmer generellt i de argument som utredningen anför för förslagen att koncentrera föräldraledigheten till de första tre åren i barnets liv, och i synnerhet till det första levnadsåret, utifrån jämställdhetsperspektivet och barnens tillgång till båda föräldrarna under de första levnadsåren. Uppsala kommun delar även bilden att utredningens förslag gällande föräldraledighetens koncentration till de första levnadsåren innebär att barn generellt kan komma att börja i förskola tidigare än idag.

Kommunen gör bedömningen att det är svårt att ta ställning till vad som är barnets bästa utifrån utredningens beskrivning av konsekvenserna för det enskilda barnet. Med hänsyn till att barnkonventionen fastslår att barnets bästa alltid ska beaktas menar kommunen att utredningen med fördel kunde ha presenterat en kunskapsöversikt och genomlysning av hur små barn påverkas av en tidig start på förskola. För att få en tydligare bild av konsekvenserna utifrån barnets bästa och vilka åtgärder och anpassningar som kan bli viktiga att vidta när barnen börjar i förskola vid en yngre ålder hade det varit relevant med en beskrivning av hur barn i länder med en generellt tidigare start i förskola påverkas av ur ett utvecklingspsykologiskt perspektiv.

Konsekvenser för jämställd hälsa

Uppsala kommun ser övervägande positivt på förslaget att ta bort den så kallade snabbhetspremien. Förslaget kan dock innebära en ökad press på enskilda att arbeta heltid samtidigt som de bildar familj och har ansvar för ett eller flera små barn. Kommunen konstaterar att om de önskade beteendeförändringarna går långsamt eller uteblir och kvinnor även fortsättningsvis kommer att sköta en större del av det obetalda hemarbetet, innebär det en ökad risk för ohälsa. Kvinnor har redan idag generellt sett sämre hälsa och är sjukskrivna i större utsträckning än män. Konsekvensen av den nya modellen kan bli att kvinnors hälsa riskerar att försämrats ytterligare, vilket i sin tur kan öka ojämställdheten i hälsa.

Konsekvenser för kommunen

Uppsala kommun delar i stor utsträckning utredningens beskrivning av konsekvenser för kommunerna. Kommunen instämmer i beskrivningen att förslagen kan innebära ökade behov på den kommunala förskolan för att säkerställa barnets bästa. Dessa ökade behov kan delvis bestå i att barn börjar i förskolan tidigare än idag, vilket kan antas kräva ökade resurser, till exempel för att anpassa lokaler och storlek på barngrupper samt för att säkerställa relevant kompetens hos personalen och högre personaltäthet. Vidare noterar kommunen att utredningens förslag innebär att enskilda barn kan komma att behöva förskoleplats tidigare än i dagsläget, vilket ökar tiden från det att den ena förälderns dagar med föräldrapenning tar slut fram till dess att barnet får plats på förskola. På den här punkten ser kommunen i likhet med utredningen en risk att detta kan innebära ökade kostnader för det kommunala ekonomiska biståndet i sådana fall där föräldrarna lever åtskilda och den ena föräldern inte vill ta ut sin del

av föräldraledigheten och inte heller överlåta sina dagar till den andra föräldern eller en annan person.

Uppsala kommun gör därmed bedömningen att utredningens förslag kan komma att medföra ökade resursbehov och högre kostnader för att fullgöra de lagstadgade uppdragen. Uppsala kommun förutsätter därför att staten fullt ut ersätter kommunerna för de ökade kostnader som förslagen innebär.

Kommunstyrelsen

Marlene Burwick
Ordförande

Ingela Persson
Sekreterare